

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації КРАЙНЮКОВА Максима Миколайовича на тему
«Розвиток інституту контролю в публічному адмініструванні
судової системи України»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування,
в галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність дисертаційного дослідження, присвяченого інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи України, зумовлена комплексом об'єктивних внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на розвиток державного управління, правової системи та судової влади в Україні.

У світлі триваючих процесів реформування судової системи, що є частиною загальної трансформації публічного управління в Україні, контроль за діяльністю судової влади набуває особливої ваги. Посилення прозорості, відповідальності та ефективності роботи судів є ключовими умовами формування довіри громадян до правосуддя. У цьому контексті контрольні механізми розглядаються як інструмент стримування судової автономії в межах законності, без порушення принципу незалежності суду.

Незважаючи на наявність загальних досліджень щодо публічного контролю, системне дослідження інституту контролю саме в контексті публічного адміністрування судової влади в Україні є обмеженим. Наявні праці здебільшого фрагментарно висвітлюють окремі аспекти контрольної функції, тоді як інтегративний аналіз цього інституту як цілісного структурного елементу публічного управління потребує подальшого теоретико-методологічного осмислення.

Україна, як держава, що прагне інтеграції до європейського правового простору, зобов'язана забезпечити реалізацію принципів належного врядування (good governance), серед яких контроль і підзвітність відіграють фундаментальну роль. Відповідно до стандартів Ради Європи, функціонування незалежної судової

системи має поєднуватися з ефективним зовнішнім і внутрішнім контролем, що не посягає на судову незалежність, але гарантує її чесність, ефективність і публічну легітимність.

В сучасних умовах існує потреба у створенні дієвого механізму оцінки ефективності судової системи з боку органів судового адміністрування, державних інституцій і громадянського суспільства. Актуальним є також впровадження цифрових рішень і індикаторів оцінки судового сервісу, що повинні базуватись на теоретично обґрунтованих принципах контрольної діяльності в системі публічного управління.

Низький рівень суспільної довіри до судів в Україні, підтверджений соціологічними опитуваннями, прямо пов'язаний із відсутністю ефективного та зрозумілого громадянам контролю. Формування інституту публічного контролю за судовою системою – не лише академічна потреба, а й важливий соціальний запит.

Отже, тема дисертаційного дослідження є актуальною, оскільки спрямована на розв'язання як теоретичних, так і практичних проблем публічного адміністрування в судовій сфері, що має стратегічне значення для побудови правової, демократичної та європейсько-орієнтованої держави.

2. Мета дисертаційного дослідження

Метою дослідження є обґрунтування науково-теоретичних засад функціонування інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи України та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності механізмів контролю в цій сфері.

Відповідно до поставленої мети в дисертаційному дослідженні сформульовано та вирішено такі наукові завдання:

- здійснити теоретико-понятійний аналіз категорії «публічне адміністрування» та визначити його місце й роль в управлінні судовою системою України;

- охарактеризувати судову систему як об’єкт публічного адміністрування, дослідити її сутність, структуру та історичні аспекти розвитку;
- виокремити та проаналізувати складники механізму публічного адміністрування судової системи України;
- розкрити зміст, особливості та інструменти інституту контролю в контексті публічного адміністрування судової системи;
- ідентифікувати суб’єктів інституту контролю в системі публічного адміністрування судової влади та охарактеризувати їх функції й взаємодію;
- дослідити функціональне призначення інституту контролю та його вплив на підвищення ефективності діяльності судової системи;
- здійснити аналіз зарубіжного досвіду функціонування інституту контролю в судових системах та оцінити можливості його адаптації в Україні;
- окреслити перспективи розвитку інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи України в умовах реформ і євроінтеграційних процесів;
- запропонувати модель ефективного функціонування інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи України з урахуванням сучасних викликів та стандартів.

Об’єкт дослідження – публічне адміністрування судової системи України.

Предмет дослідження – інститут контролю як складова механізму публічного адміністрування судової системи України.

3. Зв’язок дисертаційної роботи з науковими програмами, науковими напрямами Університету та кафедри

Дисертаційна робота виконувалася у відповідності до науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська політехніка» за темою: «Правове регулювання державотворення соціально-економічних відносин в Україні (2022–2025 рр.)» (ДР № 0122U002193). У межах виконання цієї теми автор як виконавець дослідив теоретичні та прикладні аспекти формування та функціонування інституту контролю в публічному адмініструванні, розкрив

взаємозв'язок між інституційним розвитком органів публічної влади та механізмами державного контролю за їх діяльністю, а також проаналізував ефективність застосування наглядових, фінансових і процедурно-правових форм контролю у сфері публічного управління.

4. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації Крайнюкова Максима Миколайовича, отримані особисто здобувачем і є результатом його самостійної науково-дослідної діяльності. Автор самостійно визначив мету, об'єкт, предмет і завдання дослідження, обґрунтував теоретико-методологічні засади аналізу інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи, здійснив аналіз вітчизняної та зарубіжної нормативно-правової бази, опрацював актуальні наукові джерела з тематики дослідження. Здобувачем сформульовано авторські визначення ключових понять, розроблено класифікацію форм і суб'єктів контролю, виокремлено функціональні рівні контролю, а також обґрунтовано напрями вдосконалення механізмів контролю з урахуванням цифровізації, міжнародного досвіду та сучасних викликів, пов'язаних із воєнним станом. Усі розділи дисертації, включно з узагальненням результатів і формулюванням висновків, виконані безпосередньо автором. Крім того, здобувач самостійно забезпечив апробацію результатів дослідження шляхом участі у наукових конференціях та публікацій у фахових виданнях. Отримані результати є авторськими, оригінальними й відображають високий рівень теоретичної підготовки та наукової зрілості здобувача.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Достовірність та обґрунтованість наукових результатів, викладених у дисертаційній роботі Крайнюкова Максима Миколайовича, забезпечуються комплексним застосуванням загальнонаукових і спеціально-правових методів

дослідження, серед яких діалектичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, логіко-аналітичний та інші. Теоретичні положення та висновки ґрунтуються на широкій емпіричній та нормативно-правовій базі, що охоплює чинне законодавство України, міжнародні правові акти, судову та управлінську практику, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Обґрунтованість запропонованих автором рішень підтверджується логічністю викладення, внутрішньою послідовністю, узгодженістю висновків з поставленими завданнями дослідження. Автор критично осмислює існуючі підходи та формує власну аргументовану позицію щодо розвитку інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи, враховуючи сучасні виклики, у тому числі цифровізацію управління, реформування судової гілки влади та виклики воєнного стану.

Практичний характер дослідження підкріплюється пропозиціями щодо удосконалення організаційно-правового механізму контролю, що може бути імplementовано у діяльність органів публічного управління та судової адміністрації. Висновки дисертанта є переконливо обґрунтованими, теоретично вивіреними та мають належну апробацію в межах наукових заходів і публікацій.

6. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Дисертаційна робота Крайнюкова Максима Миколайовича характеризується високим рівнем наукової новизни, що проявляється у постановці та розв'язанні наукової проблеми, яка раніше не була предметом комплексного дослідження в українському науковому просторі – інституту контролю в системі публічного адміністрування судової влади.

На відміну від існуючих досліджень, у яких розглядалися окремі аспекти контролю або судового управління, у даній роботі запропоновано комплексне концептуальне бачення цього інституту як системного елементу публічного управління. Уперше обґрунтовано авторське визначення поняття «публічне

адміністрування судової системи», сформовано класифікацію форм контролю (внутрішній, зовнішній, громадський, міжнародний), а також визначено функціональні рівні їх реалізації.

Новизною вирізняється підхід до розмежування понять «контроль» і «нагляд» у контексті судової влади, що дозволило уникнути термінологічної невизначеності, характерної для попередніх досліджень. Здобувачем також здійснено порівняльно-правовий аналіз моделей контролю в судовій системі зарубіжних держав (ФРН, Канада, Франція, Нідерланди) з метою адаптації їх позитивного досвіду до українських умов, чого раніше не було реалізовано в аналогічних роботах.

Таким чином, дисертація не лише поглиблює теоретичну базу з питань публічного адміністрування, а й створює підґрунтя для практичного реформування механізмів контролю в системі судової влади України, що засвідчує оригінальність і наукову новизну отриманих результатів порівняно з існуючими аналогами.

7. Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Наукове значення результатів дисертаційного дослідження Крайнюкова Максима Миколайовича полягає в розвитку категоріального апарату публічного адміністрування судової системи, обґрунтуванні концептуальних засад функціонування інституту контролю, формуванні класифікації його форм і суб'єктів, а також розробці індикаторів ефективності управлінського контролю. Отримані результати збагачують теоретико-методологічну базу науки публічного управління та можуть слугувати підґрунтям для подальших досліджень і розробок у цій сфері.

Практичне значення дисертації підтверджується не лише потенціалом її впровадження, а й фактичним застосуванням отриманих результатів у діяльності органів судової влади, освітніх установ та адміністративних структур.

Зокрема, Господарський суд Одеської області взяв результати дослідження до розгляду з метою подальшого впровадження у практичну діяльність.

Напрацювання дисертанта стали основою для розробки внутрішніх методичних рекомендацій, удосконалення організації діловодства та судового адміністрування, а також використовуються при щорічному оцінюванні ефективності роботи апарату суду. Це сприяє підвищенню рівня прозорості, підзвітності й управлінської дисципліни.

Матеріали дисертації включені до навчального процесу в межах дисципліни «Право в публічному управлінні» для здобувачів першого року навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Вони інтегровані до тематики, присвяченої правовому статусу публічно-владних інституцій, що дозволяє формувати у студентів практикоорієнтоване розуміння сутності та механізмів інституту контролю в системі публічного управління в умовах євроінтеграційних та цифрових трансформацій.

Територіальне управління Державної судової адміністрації України в Одеській області використовує аналітичні моделі, запропоновані у дисертації, для розробки внутрішніх адміністративних регламентів і вдосконалення процедур контролю. Дослідження послугувало обґрунтуванням потреби в системі внутрішньої взаємоперевірки та інтегрованого адміністративного моніторингу, що дозволяє своєчасно виявляти проблемні аспекти діяльності судів, забезпечувати доброчесність і раціональне використання ресурсів.

Таким чином, дисертаційна робота має не лише теоретичну, а й доведену прикладну цінність, підтверджену її впровадженням у практичну діяльність органів судової влади та освітніх інституцій.

8. Повнота опублікування результатів дисертаційного дослідження та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих у співавторстві та зарахованих за темою дисертації

Автор особисто сформулював висновки та рекомендації, підготував матеріали досліджень до опублікування, брав участь в апробації та обговоренні результатів досліджень. Особистий вклад здобувача підтверджується нормативними документами та науковими публікаціями.

Основні положення та висновки дисертаційної роботи викладено в 9 публікаціях, серед яких – чотири статті опубліковано у наукових фахових виданнях України категорії Б, одна – у періодичному виданні іноземної держави (Чехія), 4 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних заходах. Відповідно до п. 8 Постанови КМУ № 44 від 12 січня 2022 року (зі змінами), враховано кількість 4 публікацій, у яких висвітлені результати дисертаційної роботи.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Крайнюков М. Теоретичний аналіз контролю та нагляду в публічному адмініструванні судової системи України. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2023. № 29. С. 19–28. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb292023288661>
2. Крайнюков М. Зарубіжний досвід функціонування механізму контролю в системі публічного адміністрування на етапі добору суддів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.11.27>
3. Крайнюков М. Правові засади публічного адміністрування судової послуги в Україні. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2024. № 31. С. 191–194. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb312024308620>
4. Крайнюков М. Напрями реформи інституту контролю судової системи в Україні. *Наукові перспективи*. 2025. № 5(59). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-292-305](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-292-305)

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Крайнюков М., Ровинський Ю. Інститут контролю в публічному адмініструванні судової системи України. *Věda a perspektivy*. 2023. № 7(26). DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-7\(26\)-168-177](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-7(26)-168-177)

9. Апробація результатів дисертаційної роботи

1. Крайнюков М.М. Роль та значення органів суддівського самоврядування в забезпеченні функціонування суддівської служби України Україна у сучасному міжнародному просторі : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 16-17 червня 2023 р., Одеська політехніка, 2023. С. 42 - 45. URL: http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/_17_06_2023_.pdf.

2. Крайнюков М.М. Сучасний стан забезпечення судових послуг суддівською службою в Україні. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України : матеріали Всеукраїнської наук.наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Одеса, 18 травня 2023 р. Одеська політехніка, 2023. С. 498–500. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/zabezpechennya_stiykost_i_systemy_publichnoyi_vlady.pdf.

3. Крайнюков М.М. Правові засади публічного адміністрування судової послуги в Україні. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України : матеріали Міжнар. наук.наук.-практ. конф., Одеса, 17 травня 2024 р. Одеська політехніка, 2024. С. 485–488. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/mizh_nauk_prak_konf_17.05.2024.pdf.

4. Крайнюков М.М. Судова послуга як елемент публічного управління: правова природа, стандарти якості та ефективність надання. Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 18 лютого 2025 р. Київ, 2025. С. 104–105. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/osn/2/news/2166/files/5416ed7e-336d-415b-92eb-60fa32af8003.pdf>.

10. Відповідність дисертаційної роботи вимогам, що передбачено пунктами 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

Дисертаційна Крайнюкова Максима Миколайовича на тему: «Розвиток інституту контролю в публічному адмініструванні судової системи України» подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, яка виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчить про особистий внесок здобувача в науку та характеризується єдністю змісту, відповідає вимогам щодо її оформлення.

Дисертаційна робота Крайнюкова Максима Миколайовича була перевірена на наявність академічного плагіату з використанням ліцензійного програмного забезпечення Strike Plagiat. Згідно зі звітним документом від 29 травня 2025 року, за результатами перевірки порушень академічної доброчесності не виявлено. Це засвідчує оригінальність, самостійність виконання дослідження та правильність використання джерел, що повністю відповідає вимогам, встановленим пунктом 7 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України.

Текст дисертаційної роботи викладено грамотно, науковою мовою, логічно та послідовно. Структура дисертації, мова та стиль викладення відповідають вимогам, щодо оформлення дисертацій доктора філософії. Застосована в роботі наукова термінологія є загальновизнаною, стиль викладення результатів теоретичних і практичних досліджень, нових наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує доступність їх сприйняття та використання. В цілому дисертація є закінченою науковою працею, що відповідає вимогам спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування».

дисертація є закінченою науковою працею, що відповідає вимогам спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування».

В цілому, дисертаційна робота є *завершеної науковою працею*, що відповідає вимогам спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методичним та практичним значення, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням, дисертаційна робота Крайнюкова Максима Миколайовича відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема, п. п. 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на засіданні
завідувач кафедри публічного управління
та регіоналістики, доктор наук
з державного управління, професор

Микола МИКОЛАЙЧУК

«12» червня 2025 року